

DOMOLJUB

Izhaja zvečer vsak prvi in tretji četrtek meseca. Ako je ta dan preznik, izide dan poprej. Cena mu je 80 kr. na leto. Inserati se sprejemajo in plačujejo po dogovoru.

**Slovenskemu ljudstvu
v poduk in zabavo.**

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Semeniške ulice št. 2. Naročnina in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeve ulice št. 2.

Št. 11.

V Ljubljani, dné 6. junija 1901.

Leto XIV.

Boj liberalstvu!

Prva razburjenost, ki jo je vzbudila sfera doktor Šusteršiča med slovenskim ljudstvom, se je po-
legla in trčno se more presojati, kaj je doseglo
narodno izdajstvo, katero so izvršili slovenski libe-
ralci. Vsa ost ljudske jeze sa obrača proti izdajcem,
proti ljudem, ki so brez sramu sklenili zvezo z ve-
leizdajsko Schönererjevo »vsenemško« stranko samo
v ta namen, da politično ubijejo moža, ki stoji na
čelu katol.-narodnega gibanja med Slovenci. Imeli
smo od nekdanj dosti slabo mnenje o naših liberalcih
— a da bi kdaj utegnili pasti tako globoko,
tega vendar nismo mislili! Pomislimo le, kaj se pravi,
če se možje, ki hočejo veljati kot slovenski
narodnjaki, zvežejo s pristaši Jurija Schönerja,
s takozvanimi »Vsenemci«!

Kaj so »Vsenemci«? Oni so stranka, ki
jasno in odkrito zasleduje sledeče namene: Oni ho-
čejo, da odjademo od Avstrije in da se združijo
avstrijske dežele s Prusijo; odpasti hočejo od
katoliške cerkve in razširjati luteranstvo; boj,
neusmiljen boj napovedujejo Slova-
nom, osobito tudi Slovincem, in silovito
jih hočejo ponemčiti.

To so glavne točke programa »Vsenemcev«,
programa, katerega izvršitev izvajajo neumorno dan
za dnevom.

S tem ljudmi je stopilo slovensko libe-
ralno »narodnjaštvo« (!) v dogovor in
se je združilo k skupnemu, naravnost

podlemu napadu na voditelja katoli-
ško-narodnih Slovencev!

Zaman liberalci lažejo in tajijo to nesramno
zvezo. Saj je bila ta zveza javna in vsakemu
vidna dne 1. maja v seji drž. zbora! Vsenemci
ljuti sovražniki Avstrije, Slovanov in katol. cerkve,
so obkolili liberalne slovenske (?) govornike in
jim besno ploskali, ko so z veliko predrzno-
stjo napadali katoliško-narodno stranko, posebno nje-
nega voditelja, in brezobzirno izpodkopavali ugled
slovenske delegacije na Dunaju! Ljuti sovražniki
vsega Slovanstva so dobro čutili, da početje slov.
liberalcev hudo škoduje vsej slovenski do-
movini, čutili so, da se tako trga kos za kosom
slovenstva — in zato so jim urnebesno
ploskali! To so pa čutili tudi drugi slovanski
poslanci, celo liberalni — v katerih imenu je dal
duška rodoljubnim čutilom mladočeški poslanec dr.
Dyk, ki je s solzami v očeh obsojal nečuveno
početje slovenskih liberalcev.

In očigled svojemu javnemu nastopanju v zvezi
z »Vsenemci« — so se slovenski liberalci drznili
tajiti zvezo s Schönererjevimi pristaši!

Opravičeno je Mladočeh dr. Dyk vprašal: Od-
kod pa so dobili »Vsenemci« snov za napade na
dr. Šusteršiča? Liberalci so se čutili kruto zadete
in dr. Tavčar je v svojem govoru tajil, da bi bili
liberalci dali ono snov nemškim prusakom. In nato
se dvigne še prusak dr. Schalk in potrdi, da
»Vsenemci« snovi niso dobili od slov. liberalcev.
Nipa povedal, od kod so jo dobili! In
dr. Schalk je imel celo vrsto »Narodo-

viha člankov prestavljenih v nemščino! Kdo ga je je opozoril na vse članke, da jih je dal, prestavljati? Naj imenuje onega, ki ga je opozoril na »Narodovo« psovaje! A dr. Schalk o tem previdno molči, dobro vedoč da bi sicer moral izdati dobrega prijatelja, in ta dobri prijatelj ni nihče drugi, nego čisto navaden krajnski liberalc.

Vse taje ne pomaga nič. Slov. liberalna stranka — naj tajijo stokrat in tisočkrat — je igrala tako nizkotno, podlo, sramotno judežvo ulogo, da ji slovensko ljudstvo tega ne bode nikdar pozabilo!

A liberalni »narodnjaki« so šli še dalje. Prav po židovskem načinu so hoteli izkoristiti to zadevo. Slastno in obširno so »poročali« o seji dne 1. maja in so izdali še celo poseben ponatis onega »poročila«, baje v 38.000 iztisih. Dalje se ne sramnost in podlost res že ne more tirati. Dr. Šusteršiča, kojega edini greh je, da je daroval za njegove razmere ogromno svoto 2000 K na korist »Gospodarske zveze« — hočejo radi tega pripraviti ob dobro ime.

V liberalni stranki so ljudje, ki vedno le jemljejo, ki ljudstvo odirajo, da polnijo svoje žepe, — ljudje, ki so radi navadne tatvine že mesece sedeli v ječi — taki ljudje, ki ne poznajo družega uzora, nego svoj lastni žep; — taki ljudje se drznejo zaletavati v ime dr. Šusteršiča, ki se popolnoma, brez ozira na samega sebe, žrtvuje za blagor ljudstva!

Slovensko ljudstvo je že v nebrojnih izjavah pokazalo, na kateri strani stoji. Zopet mu bode letošnje jesen prilika, da obnovi to izpričevalo. Deželno-zborske volitve se bližajo! Tu bode imelo ljudstvo priliko, da pomede z izdajicami naroda, z nasprotniki slovenskega ljudstva! Slovensko ljudstvo bo to priliko izrabilo. Proč z njimi — potem bo tudi v naši deželi zavladal zopet mir, in zopet se bo mirno delalo za napredek in za blagostanje naroda. Dokler pa zadnji judež ni premagan — toliko časa se bomo borili do zadnjega! Tako zahteva čast, sreča in bodočnost slovenskega ljudstva. Zato se pripravimo na odločilni, hudi, težki, a neobhodno potrebni boj! Kranjski liberalizem mora dobiti pri deželnozbornih volitvah smrtonosni udarec!

To bodi odgovor poštenega slovenskega ljudstva na narodno izdajstvo od 1. maja leta 1901!

Političen razgled.

Državni zbor. Po štirih letih divjega vpitja in razgrajanja se je naš državni zbor umiril in sedaj gre svojo pot dalje. Najznamenitejše so bile v tem zasedanju brezdvombeno razprave o železnicah in vodnih cestah. Ko se je govorilo o železnicah, so skušali katol.-narodni poslanci ustreči svojim volivcem in so se zato potegovali za prepotrebne železnične zveze po naših krajih. Znamenit je bil govor posl. Pogačnika, ki je povedal, da kranjska dežela ni še zadovoljna z bohinsko železnico, saj napravili so jo skozi Bohinj le zato, ker je drugod niso mogli. Zahteval je, naj se zvežeta z železnico Tržič in Kranj, železnica Velenje-Celje naj se zveže s Kranjem, podaljša naj se vrhniška in novomeška železnica; dalje je zahteval, naj se napravijo pri novi bohinski železnici kolodvori na Rečici, Boh. Beli in Nomeni. Poslanec Povše je z drugimi katol.-narodnimi poslanci pozval vlado naj se gradi železnica med Tržičem in Kranjem ter med Trebnjem in St. Janžem. — Predloga o vodnih cestah je bila vsprejeta. Slovenski poslanci so bili nasprotni tej predlogi, ker ne bodo kanali južnim deželam nič koristili, in tudi v severnih deželah bodo poljedelcem bolj gotovo škodovali. Prizadete bodo pa vse dežele, ko bo treba plačevati stroške. Od okroglih 750 mil. K stroškov, bodo plačale posebej severne dežele, ki dobe kanale, le eno osmino vseh stroškov; vse drugo bo plačala država t. j. vsi avstrijski davkoplačevalci. Teh kanalov se vesele razni veletržci in tovarnarji, kmetje bodo pa plačevali, dobili pa nič. — Pri razgovoru o trgovinski pogodbi z Italijo se je sklenilo, naj se odpravi vinska »klavzula«, valed katere se je doslej uvažala silna množina laških vin v Avstrijo, naša domača vina pa niso imela prave cene. Zbornica je sklenila, naj se poviša carina za laška vina od dosedanjih 3 gld. 50 kr. na 20 ali vsaj 12 gld. od hektolitra. Trgovski minister se je branil in ni hotel pritrditi temu predlogu, ker se boji za italijansko prijateljstvo; zato še ne vemo, kako se bo ta reč izvršila. Za omenjeni predlog se je posebno potezal posl. Pfeiffer. — V vinogradniškem odseku so se dovolile precejšnje polajšave za tiste vinogradnike, ki so dobili brezobrestno drž. posojilo. — Za delavce v premogokopih se je sklenilo, da bodo odslej delali le 9. ur na dan. — Vlada je predložila drž. zboru zakon, po katerem bode moral vsak zaseben uradnik in uslužbenec plačevati gotovo svoto, da bode potem, ako se postara ali drugače obnemore, dobival pokojnino. — Med raznimi predlogi naj omenimo predlog posl. Pogačnika, da naj odredi vlada takoj vse potrebno, da se zgradi okrajna cesta od Škofje Loke do Podbrda. Tudi za pogorelce v Gorenji Vasi je prosil posl. Pogačnik nujne pomoči; in res je dovolila vlada za zdaj precej 10.000 K.

Delegacija avstrijska se je sešla k prvi seji dne 20. maja. Načelnikom so izvolili kneza Lobkovic. Vlada je predložila proračun za leto 1902. Potrebščine so proračunjene na 364.006.643 K; vojni minister zahteva za vojaške potrebščine 342.568.542 K. Kako poceni uživamo preljudi mir!

— V delegacijo so kranjski poslanci poslali dr. Šusteršiča. Ko je cesar vsprejel člane lotošnje delegacije, odgovoril je tudi dr. Šusteršiča in ga vprašal, če je prvič v delegacijah in potem so se slišale iz cesarskih ust pomilovalne besede, da so Kranjsko zadnja leta tako pogoste nesreče zadevale.

Mladočehi in Nemci so se sprijaznili! To je najnovejša in najvažnejša novica v zadnjem desetletju avstrijske politike — če bi pri tem tudi ostalo. Največ so pripomogli k tej slogi — vodni kanali, katerih bodeta deležna oba naroda. Veliko sicer ne zaupamo temu prijateljstvu, ki se utegne ohladiti vsak dan; a vendar se vsaj državni voz dalje vleče. To so pa pokazali Mladočehi, da sebični znajo biti; ker jim tako kaže lastna korist, sklepajo prijateljstvo z najhujšimi Nemci — pa če nas Jugoslovane tudi jutri pozobljejo. Tako delajo Slovani drug za drugega!

Nov davek bi rad vpeljal finančni minister. Manjka mu denarja, zato bi rad obdavčil vozne listke na železnicah. Po njegovih mislih naj bi da vek znašal po 10 vinarjev na 1 krono. To bi zopet precej zadelo manj premožno občinstvo.

Dr. Tavčar — klerikalec. Tega bi si pač nikdar niti Tavčar sam ne mislil — da postane še kdaj klerikalec. In vendar je postal! Zdaj, ko razven Wolfa nihče več zanj ne mara, se je oklenil siromak dveh pravoslavnihi Srbov, ki sta prišla iz Dalmacije. Dalmatinski Srbi imajo tudi klerikalce in liberalce; pri volitvah so oboji postavili svoje kandidate, in zmagala sta oba klerikalca, katera je priporočil pravoslavni škof. Ta dva moža sta Kvekić in Vujatović. Teh dveh klerikalcev se je torej oklenil Tavčar, samo zato ker sovražiata Hrvate in katoliške cerkve. Pred par meseci je podpisal Tavčar v hrv. slov. klubu program, ki zahteva za Hrvate državnih pravic; sedaj se je pa pobratil z dvema Srboma, katerih jedino opravilo je to, da se borita proti Hrvatom. Tak je dr. Tavčar v vsej svoji goloti in nedoslednosti. In tak človek najbi se ne gnjusil vsakemu poštenjaku? — Spoznali so ga zdaj tudi Hrvati, in znan hrvatski list ga je krstil s primernim naslovom: *W o l f* štev. 2.

Srbska kraljica Draga je nenadoma prav žalostno zaslovela po celi Evropi. Že nađeno leto so govorili, da bode v kratkem osređila svojega moža s sinčkom ali vsaj hčerjo. V začetku maja se je pa prav gotovo pričakoval ta vesel dogodek. Z dežele so poslali kraljici že okoli 20 zibelk; mesto ji je poslalo srebrno zibel za novorojenčka. A glej nesreče! Kraljica ni dobila ne sina ne hčere, pač pa so ji zdravniki povedali, da ji ni treba prav nič upati, da bi kdaj rodila kralju prestolonaslednika. To je bil hud udarec za kralja. Govorilo in pisalo se je, da je hotela kraljica svojega moža preslepiti in da mu je hotela podtakniti tujega otroka. A na tej govorici menda ne bo veliko resnice. — Pač pa je ta dogodek zelo resen in odločilen za srbsko kraljestvo. Kralj nima nobenega sorodnika, ki bi mu mogel nasledovati. — Nekateri listi so že pisali, da utegne priti na srbski prestol vojvoda Leuchtenberg Jurij Romanovski, neki ruski velikaš, ki ima za ženo hčerko črnogorskega kneza; drugi zopet namigavajo na 22 letnega Mirka, drugega sina črnogorskega kneza. Narod srbski bi pa najrajši vsprejel Karagjor-

gjevića, ki ima v resnici največ pravice do srbskega prestola.

Nemrti na Španskem. Pretekle dni so se vršile na Španskem volitve v državni zbor. Večinoma izvoljenih je liberalcev, namreč 230, drugim strankam jih pripada 186. Za časa volitev so se vršili grozni nemiri, zlasti v Barceloni. Tam je 4000 oseb napadlo policijsko palačo, jo oropalo in vse papirje sežgalo. Razdejali so ob cestni železnici vse postaje in davčne urade. Volivnega komisarja je nekdo zabodel. Umorjenih in ranjenih je bilo več oseb. Uporniki so se obupno postavili vojakom v bran.

Buri se še vedno junaško držijo. Zadnje tedne se jim je pridružilo zopet 2500 francoskih, nemških in nizozemskih prostovoljcev. V večjih in manjših četah je zbranih sedaj še do 20.000 oboroženih Burov. Najbolj občuduje svet še vedno generala Deweta, ki je zopet prekoračil reko Oranje in udril v kapsko kolonijo. Angleži si ne vedo pomagati drugače, in zato so segli po najbolj umazanem in najpodlejšem sredstvu, da bi uničili žilavi burski rod. Naščuvali so sosednje zamorske rodove, divje črnce, da ropajo in požigajo sedaj burske vasi ter morijo žene in otroke. Če so imeli Angleži doslej še kakega prijatelja, jim ga je moralo to sramotno dejanje gotovo za vselej odtujiti. In vendar se evropske države ne ganejo! — Navzlic vsemu pa Buri nočejo odložiti orožja. Pri Dewetsdorfu so izgubili v nekem boju Angleži 61 mož; bližu Pretorije pa so bili prav pošteno premagani: Buri so vjeli 600 Angležev. 49 je bilo ubitih in 149 ranjenih. In najnovejša vest se glasi: Armado generala Dikson so na padli Buri pod Delareyevim vodstvom. Po vročem boju so se Buri sicer umaknili toda angleške izgube so zelo velike, ker imajo 174 ubitih in ranjenih. Padli so 4 častniki. Toni v teh razmerah za Angleže nobena malenkost. Zato silijo vedno na to, da bi se vendar že končala vojna. Lord Kitchener je namreč pri volji, da bi se dala Burom popolna notranja samostojnost, angleška vlada pa ne dovoli. Morda bo pa še rada dovolila, ko bo namreč — morala.

Na Kitajskem bode sčasoma vendarle zavladal mir. Sicer se še na več krajih pokažejo roparske kitajske čete, a tudi te ne bodo več dolgo vznemirjale »solnčnega« cesarstva. Vlada kitajska je sicer privolila, da plača vso vojno odškodnino, kakor jo zahtevajo države, in sicer v tridesetih letih. — Poveljnik evropskih čet grof Waldersee misli menda oditi že prve dni junija s Kitajskega. Seveda ostanejo še vedno večje posadke evropske v Pekinu in obmorskih mestih, da bi v slučaju kakega upora branile zastopnike svojih držav.

Avstralija je dobila svoj zvezni državni zbor. Dne 9. maja je otvoril angleški prestolonaslednik vojvoda Cornwallski prvi avstralski parlament. V celi Avstraliji je šest držav, vsaka država pošlje v »senat« po šest članov, v poslansko zbornico pa razmerno po številu prebivalstva; poslancev je vseh 75. Ob otvoritvi so prisegli vsi zvestobo angleškemu kralju. To je obenem tudi znamenje, da bode delal avstralski parlament tako, kakor bodo ukazali v Londonu.

Drobtinice.

Knez Nikola črnogorski in katoliki. Knez Nikola je dovolil nadškofu barskemu, Simonu Milinoviću da more na Četinju sezidati katoliško cerkev s stanom za duhovnika. Biskup Strossmayer je za katoliško cerkev v Četinju daroval 10.000 kron.

Samomor Brescijev. Morilec laškega kralja Umberta se je v jetnišnici San Stefano sam usmrtil. Odkar je bil prepeljan v to jetnišnico, se je zelo čudno obnašal. Večkrat je Bresci hotel govoriti, a ko so mu govorjenje vsakokrat prepovedali, dejal je, da njegov konec ni več daleč. Pred kratkim je Bresci napadel paznika ter je tako divjal, da je moral dobiti prisilni jopič. V zadnjih dneh se je njegovo obnašanje popolnoma spremenilo, govoril ni nič, ampak samo premišljeval. Naposled se je obesil. Zadrnil si je vrat s hlačami. Ko so Brescija dobili, bilo je truplo še gorko.

Ženin glavni dobitek. Nek zdravnik v New Yorku je priredil posebne vrste loterijo. Izdal je 3000 srečk. Vsaka velja jeden funt šterling. Pri tej loteriji je samo jeden dobitok, namreč g. doktor sam. Tista, ki zadene glavni dobitok, bode g. doktorjeva žena, ako ne bo imela na hrbtu preko 30 let.

Novodobni otroci. V Frohsdorfu se je obesil 16letni Jožef Panis, ker mu sestra ni dala — kruha s surovim maslom.

Milijonarja pojedli. Nemškega milijonarja Merckerja in njegovega privatnega tajnika Caroso so vjeli, pobili in pojedli kanibali (ljudožrci) na otoku New Britain. Mercke je namreč popotoval na svoji ladiji okrog sveta in najbolj so ga zanimali divjaki. Na otok New Britain se je bil izkrca in ker so ga zanimale šege in navade tamošnjega ljudstva, sta se oddaljila s tajnikom predaleč v središče otoka. Ujela ju je tolpa domačinov in pojedla. Nemški cesar je takoj ukazal, da naj odpluje ena bojna ladija iz kitajskega vodovja tja na otok, pa da naj se maščuje nad smrtjo nemškega milijonarja Merckerja.

Proč od prostozidarstva. Neki španski list javlja, da se je Anton Pirot Percanon, urednik nekaterih brezverskih časopisov in državni odvetnik španskih sodišč, svečano odrekel svoji zmoti pred svečenikom Molfonom in pred tremi drugimi svedoki določil naj se ta njegov čin obelodani. Izjavil je, da hoče odslej živeti in umreti kot udani in pokorni sin sv. matere katoliške cerkve. Določil je končno, naj se sežgó njegovi spisi in naprosijo oni, ki jih imajo v rokah, da jih na korist njegove duše izročé ognju.

Listek.

Odkod žeja po zlatu?

(Gorska pravljica.)

Lovro.

Pred davnim časom se je na visokih planinah med sivimi skalnimi stenami in mogočnimi gorskimi velikani valovilo čudovito jezero. Kadar so se goste megle vlačile nad pusto divjino ter zastirale modri nebesni svod, tedaj je bila njegova voda videti črna. Kadar pa so zatrepetali in se lomili v njegovih valčkih solnčni žarki, tedaj je zasijal iz jezerske globočine zlatorumen blišč; prodiral je zmagovalno mračno valovje ter obseval od spodaj vodno gladino, da je bilo videti, kakor bi iz globočine svetilo drugo sonce.

Ta zlatorumeni blišč je prihajal od drobnega peska, ki je kot zlata zrnca pokrival jezersko globino.

Ni pa samo preseval na vodno površino, dajal je vrhutega vodi čudovito nevidno lastnost. Požirek vode iz onega jezera je kot najboljši gorski vrec pogasil najbolj pekočo žejo, ki muči ustnice, grlo in celo telo; obenem pa je vžgal v srcu in v možganih nenasiten ogenj, silno hrepenenje, strasten pohlep po zlatu, po zlatih zrnih, ki so ležala raztresena po dnu jezera. To hrepenenje, ta nova žeja je tako narastla, da je prevzela vsega človeka ter zamorila v njem vsa druga čustva.

Kdo je neki natresel zlatorumenega peska v jezersko globino ter tako zastrupil prozorno, jasno tekočino? Brez dvoma zloben duh, hoteč pogubiti človeštvo. Vedel je, da bo z žejo po zlatu prišlo nadenj neznesno gorje.

Kdo je skril jezero in njegovo zlato dno tako visoko med samotne skaline? Gotovo dobrotljivi Bog, ki je svoje varovance na zemlji hotel obvarovati žalostne bodočnosti in želel preprečiti, da ne pride kdo k pogubonosnim jezerskim bregovom in ne pije iz bliščečih valov skrivnostnega jezera. Božja modrost je tudi odredila, da se jezerska voda ni odtekala med človeška bivališča, temveč se poizgubljala po skritem rovu v podzemne prostore, v vijugaste zahodnjake spodnjega sveta, kjer gospodarijo gorski duhovi, palčki in škrteljni. Ti so že vsi pili od začarane pijače, zato medlé najhujše žeje po zlatu ter se trapijo noč in dan, da bi pobrali redko sejano

rumeno kovino izmed kamenja in si jo nakopičili v lastnem domovju.

Toda navzlic skrbnim naredbam dobrotljive Previdnosti so nekega dne skrito jezero ugledale človeške oči.

Kmetiski mladenič se napoti v gorovje iskat izgubljenih ovac. Tu pride do samotne kotline, do skrivnostnega jezera med sivimi skalnimi stenami in mogočnimi gorskimi velikani. Še nikoli ni slisal, da bi ondi bilo jezero. Zato se začuden skloni nad bliščečo gladino ter opazuje in strmi v rumeni blišč jezerskega dna; ni si znal razložiti, odkod ona svetloba. Pa kmalu obrne pogled drugam, kajti za ovce mu je vendarle več, kakor za skrivni kotichek, ki ga je nevedoma iztaknil.

Ker izgubljenih živali nikjer ne opazi, hoče že oditi. Tu mu pride na misel, da bi pil iz jezera. Hoja po samotnih divjinah, koder je pripekalo vroče solnce, je bila naporna; pot ga je užejala. In morebiti ne pride kmalu zopet do vode. Nasloni se na kolena in komolce ter se prav počteno nasrka hladne vodice. Nato se zravna pokonci ter čuti svojo žejo ugašeno, toda ob enem začuti, kako mu vnema srce neka druga žeja, pekoča žeja po zlatu, živo hrepenenje po zlatem pesku na dnu tega čudovitega jezera.

Dvoje oči, drugačnih kot poprej, dvoje široko zevajočih, žarečih, pohlepnihi oči je zdaj zrlo, blodilo ne več za izgubljenimi ovci, marveč za mamljivim bliščem v jezerski globini. Dolgo časa poželjivo strmi in zija v vodo, potem si zaviše rokava ter začne brodirati in iztezati roke po zapeljivi tekočini; toda zaman, naj seže še tako daleč, doseči ne more ničesar — oni mikalni blišč je prihajal iz nedosežnega brezna.

Cele ure je stal mladenič ob bregu in bulil v valove. Nemirno, burno mu je tolklo srce, razburkano od dosedaj neznanega hrepenenja. Kar ni se mogel ločiti od vabečega kraja. Nazadnje se siloma vzdrami in odbeži proti domu.

Toda pustil je ondi svoje srce. Mir, ki je prej vladal v njegovih prsih, je izginil. Mladenič, dotlej nescrben in vesel, postane zamišljen, jame tuhtati in si beliti glavo, odkod oni blišč in kako bi si ga prisvojil. Ta misel mu je neprenehoma polnila dušo ter vse drugo potisnila v ozadje. Delo pri starših na domačem posestvu mu začne mrzeti; pozabil je na petje, pozabil na nevesto, ki so mu jo odbrali skrbni roditelji; blaga deklica, ki mu je bila odkritosrčno vdana, ni mogla umeti njegovega obnašanja, zato jo je to hudo bolelo.

Skrivnosti svoje mladenič ne izda nikomur. Natihiem dela priprave, da gre in vzdigne vsaj nekaj bogatega zaklada. Splete si tenko, dolgo vrv ter jo

ob bližnji poti na planine vzame s seboj. Ondi jo pritrdi na leseno vedro, ki se v planinskih kočah rabi za mleko ali sir, ter oboje vleče k zapuščenemu jezeru. Tam zavihti posodo ter jo vrže daleč od brega v vodo, da kaplje zaprše na vse strani, se zapeni gladina, vedro pa se takoj napolni z vodo in potopi. Hitro odvijja mladenič v svojih rokah vrvice, spuščajoč posodo na dno. Toda dasi je bila vrstica dolga skoro sto sežnjev, vedro vendarle ne pride do dna. Žalosten ga mora potegniti nazaj.

Zastonj je bil trud. Zlatorumenega peska ni dobil niti zrnca. Videl se je tako blizu, a je vendar ležal v nedosežni globini.

Upehan in razburjen se zopet napije goljušive tekočine. Zato ga še huje, še silneje muči žeja po zlatu. Gran od silnega hrepenenja obkrožuje celo kotlino; z velikim začudenjem zapazi, da jezero nima nobenega vidnega odtoka. Vanj so od več strani tekli studenci, vun ni tekel nobeden. Kam je prešla vsa voda?

Teženje po stvari, na videz nedosegljivi, je poostrišlo čute preprostega planinca. Pazno motri široko skalno steno, ki je mejila jezero proti niže ležečim planinam. Na eni strani je ta močni nasip tvoril del obrežja, na drugi pa se je končal z golo steno, katero je moral popotnik, gredoč proti vrhu, obkrožiti. Kaj, če bi bila — pride mladeniču na misel — na vznožju te stene, kjer se kažejo prve redke travnate rušnje, kakšna jama, iz katere bi se otekala jezerska voda in kjer bi se brez dvoma dobilo onega zlatega peska!

Komaj se te misli zavé, že hiti navzdol; prišedši na spodnji rob imenovane stene, zavije ob njenem vznožju, oči neprestano upirajoč v sivo skalovje.

Tu nehote vzklikne; zapazil je dve štrlini, ki sta se kot velikanška stebra privijali na ogromno steno, in med njima mračno odprtino. Sicer ni tekel iz nje noben potok, tudi ni bilo na tleh sledu o kakšnem zlatorumenem pesku, toda videlo se je, kakor bi vodila globoko v notranjo goro.

Iskalec zaklada se ne pomišlja dosti, hitro se splazi v polagoma navzgor držečo votlino. Dokler je padala vanjo dnevna svetloba, je lahko brzo hitel naprej; pozneje je jela skrivnostni prostor polniti popolna tema, zato je pot postala težavna in nevarna. Moral je z rokami tipati okrog sebe, da je mogel naprej. Nenadoma votline zmanjka; obenem pa zasliši mladenič čudno, zamolklo bobnenje. Trepetajoč po vsem telesu, pritisne uho na kamenje . . . brez dvoma se je čulo šumenje vode; morala je od druge strani udarjati na steno — čisto blizu!

Morebiti je ondi tekla v nepoznane prepade jezerska voda, ločena z nekoliko mrzlimi kamni od

njegovega vročega srca! In gotovo je nesla seboj zlata zrnca!

V neumorno delujočem duhu samotnega prisluškovalca hkratu dozori drzen naklep. Za danes zapusti jamo, drugo jutro pa se nemudoma vrne z lučjo in potrebnim orodjem. Prebiti mora steno.

Naslednji dan je že zarana zopet na mestu. S težkim kladivom prične dolbsti kamen, kjer se je najbolj razločno čulo bobnenje. Namerjal je narediti luknjo, da bi skozi njo tekla jezerska voda v jamo in odtod na beli dan ter ondi puščala zlati pesek, ki ga brez dvoma nosi seboj. Pridno dela, da se

iskre krešejo in drobci odletavajo po mračni jami. Vedno silneje udriha po trdem kamnu, debele potne srage mu polzijo po licih v brado in kapajo na peščena tla.

Ure in ure že dela mladenič brez počitka v podzemskem rovu. Vedno globlja je dolbina pod njegovimi udarci. Skala ne more več kljubovati težkemu kladivu. Že se kažejo zevajoče razpoke po vsej steni. Kar prisolizijo vun svetle kapljice; bliščale so v pravih zlatih barvah kot zgoraj visoko nad jamo jezerski valčki.

Mladenič zavriška od veselja. Toda isti trenutek se z groznim pokom razpoči skala in velikanski vodni naval se s kamenjem vred udere med groznim bobnenjem in hreščanjem v jamo in drvi divje vunkaj na prosto.

V zlatobarvanih valovih novega potoka je plaval škrlatnordeče, otolčeno truplo mladeničevo. Razburkano valovje ga je zgrabilo, metalo ob skale in nazadnje prineslo vunkaj iz jame. Šele na bližnji ravnini, čez katero si je poiskal pot, se umiri novi potok; šele tam dobi časa, da odloži, kar je prinesel s seboj: mrtvega mladeniča, njegovo orodje in polagoma tudi — zlati pesek iz nedosežne globine čudovitega jezera. Mirno se ovija, ljubko žubori in hiti dalje, kakor bi se ne bilo nič posebnega zgodilo.

Zgoraj med sivimi stenami in mogočnimi velikani pa jezerska gladina pada in pada in nazadnje čisto izgine; ostal je le temen, zevajoč lijak.

Sovaščani so zagrebli truplo nesrečnega mladeniča. Jadikovali so nad njegovo žalostno usodo; niso vedeli, da nje in ves ostali človeški rod čaka enaka nesreča. Kakor je njega gnala v pogubo neugasna žeja po zlatu, tako bo upropastila za njim še brez števila drugih.

Voda iz pogubonosnega jezera se z laj ni več odtekala v podzemске prostore, kjer gospodarijo gorski duhovi, palčki in škratelnji; pomešala se je

polagoma v vse studence, potoke in reke ter prišla končno tudi v morje. Kot hlap se dviga v sinje višave ter pada odtam kot dež po vsej zemlji in ž njo gre žeja po zlatu po vsem svetu. Sedaj kraljuje že skoro v vseh srcih, ki bijejo na zemlji v prsih človeških in slepemu pohlepu za zlatim bliščem žrtvujejo vse drugo: ljubezen in sovraštvo, čast in svoboda, napuh in krepost.

Sto in sto ljudi hlepečih po zlatu, pokoplje valovje življenja, in vendar jih ostaja zopet sto in sto, ki jih žene, kakor pravi paganski pesnik — »zlatá prokleta žeja.«

Črnogorski knez Nikola I.

Velicastna manifestacija katoliške zavesti.

Cetudi je na Francoskem mnogo zla, čeprav je Francoska po besedah Bismarka rodila zlo za vso Evropo, je vendar na Francoskem toliko dobrega, toliko katoliške zavesti, kakor v nobeni drugi deželi ne. Ako bi ne bilo Francije, bi bili misijoni v daljnem orijentu in v najdivjejših krajih sveta znani le po imenu a ne po uspehih; tako pa so živa in trajna priča življenja in kreposti apostolske. In katoliška cerkev prevladuje [po francoskih misijonih

tako v moralnem kakor v materialnem oziru z vspehom vse misijone drugih držav. Pa tudi v domovini francoski se pokazuje vkljub vsem težavam katoliško življenje in živa vera, kakor le redko v kaki drugi katoliški deželi. To se je pokazalo zlasti začetkom maja v Lurdu.

O veliki noči so imeli francoski prostozidarji dve glavni skupščini, eno v Parizu, eno v Algiru. Namen jim je bil dogovoriti se, kako bi čim preje z zakoni uničili katoliške organizacije v Francoski in pretrgali konkordat med sv. Stolicco in Francijo. Začetkom maja pa je ves francoski narod protestiral proti temu z romanjem v Lurd.

Še nikdar se na enem kraju v tako kratkem času ni zbralo toliko naroda francoskega, kakor to pot v Lurdu. 70.000 samih moških iz vseh pokrajin prostrane Francoske se je sešlo v Lurdu, da pokažejo svojo živo vero in ljubezen do Jezusa Kristusa in njegove matere preblazene Device Marije, da se ojačijo v veri, v borbi za slobodo cerkve v domovini.

Ta dogodek so skoro vsi liberalni francoski časniki zamolčali, nekateri pa zopet porogljivo izticejo klerikalizem, kateri naj bi bil vse to uprizoril. No priznavajo pa s tem, kako velika moč je v katoliški cerkvi, a še krepkejša živa vera v srcih katoličanov. Eden francoskih škofov je povodom napadov na romanje lepo rekel: »Vi nas zasramujete, a mi smo bolj hrabri; vi nas cepite, a mi smo složnejši; vi nam trgate vero in ljubezen iz srca, a naše srce je v Lurdu in v Rimu«.

Pa res, kako živa vera se je pokazala v srcih toliko tisoč francoskih katoličanov! Samo v enem dnevu prispelo je v Lurd 60 posebnih vlakov s tisoči in tisoči božjepotnikov.

Na širokem polju, kjer so se razvrstile poedine skupine iz raznih krajev, razvilo se je tisoč zastav, in pod vsako zastavo zastopniki iz posameznih pokrajin francoskih. Ta silna in impozantna procesija

jo krene proti votlini, a njen kras in sijaj so bili najodličnejši sinovi Francoske.

Sam admiral in senator Cuverville in general Jacques in dva zastopnika kamore so nosili nebo. Dvanajst škofov in nadškofov je prisostvovalo procesiji. General Charette, mož impozantne postave, je v sijaju svoje uniforme načeloval in nadziral procesijo. Med zastavami najmarkantnejša pa je bila ona iz Pekina, katero je minulega leta z žrtvijo svojega lastnega življenja rešil visoki pomorski častnik Henry. Ko se je pokazala ta zastava, je nastalo nepopisno navdušenje; iz 70.000 grl ne čuješ drugega nego »slava«. Po procesiji je bil govor, v katerem je P. Bruno pozval božjepotnike, naj vstrajajo v svojih sklepih in v borbi za svobodo cerkve. A na vprašanje, ali je v srcih vseh trdna vera, je zaorilo iz 70.000 grl »credo (verujem!)«. In ta »credo« je odmeval po hribih in dolinah, tisoč zastav pa se je poklonilo Gospodu, pripognivši se do tal. Tako je francoski narod s to lepo manifestacijo pokazal svojo živo vero.

Katoliški Slovenci, učite se od Francozov! Čim bolj med vami dviga svojo glavo strupena kača brezverskega liberalizma, tem odločnejše se zbirajte pod zastavo živega verskega prepričanja. In kadarkoli se pokaže ugodna prilika, dajte po zgledu Francozov neustrašeno duška temu svojemu prepričanju!

Črnogorska kneginja Milena.

Slovenski novičar.

Nova lumparija naših liberalcev. Komaj je preteklo par tednov, kar so naši liberalci uprizorili s pomočjo najbolj zagrizenih naših nasprotnikov Vsenemcev izdajalski napad na dr. Ivana Šusteršiča, že se nam poroča z Dunaja novo izdajalstvo. — Bohinjska občine se namreč že več časa prizadevajo, da bi od države (verskega zaklada) kupile nekaj planin, katere za razvoj svoje živinoreje potrebujejo tako kakor riba

vode. In res se jim je po posredovanju naših vrlih poslancev že obljubilo, da se nekoliko polajšajo krivice, ki se godé bohinjskim kmetom glede planin. Določilo se je, da se jim planine, kjer imajo že pašno pravico, prodajo v last. Vsak prijatelj našega kmeta bi moral biti vesel, ako se kaj takega doseže. Ne pa naši liberalci! Našuntali so vsenemškega liberalca dr. Schalka, istega, ki je zadnjič napadel dr. Šusteršiča, da je stavil interpelacijo na poljedelskega ministra in zahteval, da se mora brž razdreti kupčija, po kateri se prodaja bohinjskim kmetom nekaj planin v last. In čujte kmetje, kako je ta prijatelj dr. Tavčarja in drugih slovenskih liberalnih poslancev podprl svojo interpelacijo! Rekel je, da je to za gozd škodljivo, da je cena prenizka, da je ta kupčija samo ministrov dar klerikalni stranki! — Očividno je, da je bil ta mož nahujskan od slovenskih liberalcev. Ali ni to izdajalstvo? Ali je mogoče še kaj gršega, kot je zveza slovenskih liberalcev z zakletim Nemcem v ta namen, da se jemlje rodna zemlja slovenskemu kmetu? — Ne, bolj globoko naši liberalci niso mogli več pasti! Ali je še kje kakšen kmet, kateremu bi ta dogodek ne odprl oči, kateri bi iz dna duše ne zaklical: fej, s takimi ljudmi nobene zveze, nobene skupnosti!

Baron Rieger o dr. Šusteršičevi afəri. Najodličnejši slovanski rodoljubi se oglašajo in vsi stojijo na strani dr. Šusteršiča. Posebno pomenljiva je izjava častitljivega starčka, največjega živečega češkega rodoljuba barona dr. Riegerja. Kakor čujemo od odličnega češkega člana gosposke zbornice, se je ondi baron Rieger zelo trpko izrazil o postopanju dr. Kramarja proti dr. Šusteršiču. Rekel je, da to postopanje ni bilo pravo, in je je ostro obsodil. Nasprotno pa je izrečno pohvalil nastop dr. Dyka, ki je bil kakor znano, pogumno nastopil v prilog dr. Šusteršiča. Mnenje takih mož, kakor baron Rieger, je pač tisočkrat več vredno, nego mnenje 100 ali več liberalnih poslancev in kričačev.

Shod in občni zbor katoliškega slovenskega društva za radovljjski okraj se je vršil dne 19. maja v Gorjah. Predsedoval je g. Vurnik, govorili so pa dež. posl. g. Ažman, g. dr. Lampe in drž. posl. g. Pogačnik, ki je posebno ostro obsodil gonjo proti dr. Šusteršiču. Sprejete so bile soglasno naslednje resolucije: »1) Društvo najradostneje pozdravlja zidanje bohinjske železnice, ker upa, da se vsled tega povzdigneta letovišči na Bledu in v Bohinju in da se sploh ves okraj oživi gospodarsko in

obirno. 2) Društvo glede postaj in kolodvorov obžaluje, da se ni ostalo pri prvotnem načrtu, kar bi bilo najbolje, ter prosi, da naj se postaje vsaj tako vrede, da bo na Dobravi postajališče, v Spodnjih Gorjah kolodvor za blago in ljudi (in če to ne, vsaj postaja za odkladanje blaga), nad rusko vilo postajališče, na Boh. Beli in na Nomeni zopet velika kolodvora za ljudi in blago. 3) Društvo želi in prosi, da se pri zidanju železnice v delo jemljejo domači ljudje, kolikor je mogoče, in da se ozira pri potrebi železnine na Kropo in sploh na gorenjske železnarske kraje. 4) Društvo odločno zahteva, da se ob nedeljah in praznikih ne bo delalo. — Dne 20. maja je novo izvoljeni odbor soglasno izvolil za predsednika gospoda Janeza Vurnika, podobarja in posestnika v Radovljici; za 1. podpredsednika g. Janeza Novaka, dekana v Radovljici; za 2. podpredsednika g. deželnega poslanca Janeza Ažmana v Gorjah; za tajnika g. župnika Matija Mraka na Boh. Beli. — Iz društvene blagajne se za tekoče leto izplačajo nastopne podpore: Za škofje šolske zavode 100 K; Ciril Metodovi družbi 30 K; akademskemu društvu »Danica« na Dunaju 20 K. Državnemu poslancu g. Jos. Pogačniku izreka odbor soglasno zahvalo za njegov trud, katerega ima za radovljjski okraj, da se vprašanje glede bodočih postaj bohinjske železnice reši v blagor celega okraja.

Občni zbor »Gospodarske zveze« se je vršil dne 28. maja v »Katol. domu« v Ljubljani ob lepi vdeležbi odličnih kmetovalcev naše dežele. Predsednik dr. Ivan Šusteršič je podal kratek pregled društvenega delovanja ter vzpodbujal zaupnike k agitaciji, ude pa k vztrajnosti. Na to so poročali po vrsti ravnatelj Jeglič, ki je povedal, da se »Zveza« vkljub silnim zaprekam krepko razvija, kar kaže nenavaden promet dveh in pol milijona kron; nato revizor g. Pelc, g. Aleš Bergant, in naposled važna razprava g. dr. Kreka o vstavitvi lesne zadruge, ki bi posredovala pri prodaji lesa. Izvoljen je bil pripravljalni odbor, ki bo proučeval vstanovitev lesne zadruge. — V dopolnilni odbor »Gospodarske zveze« so bili zopet izvoljeni stari odborniki. — Določilo se je tudi, da bota v tekočem letu dva socijalna kurza, in sicer eden v poletnem času, drugi pa decembra meseca.

Birmancev je dosedaj bilo: v Ljubljani 1614, v litijjski dekaniji 1096, v vrhniški dekaniji 1871. — Sedaj se vrši birmovanje v šmarijski, nato v ribniški dekaniji.

Smrtna kosa. V Ljubljani je umrla v uršulinskem samostanu s. Brigita Oražen, izvrstna učiteljica. — V Tinjah pri Slov. Bistrici je umrl župnik Franc Brglez, v Poljčanah župnik Mlasko, v Vogrčah

ob Pliberku župnik Jožef Tavšič, v Gorenji Polskavi župnik A. Borsečnik. Naj v miru počivajo!

Umrl je v Zagrebu superior konventa usmiljenih sester, č. g. monsignor dr. Andrija Jagatič. Pokojnik je bil delaven hrvatski rodoljub ter si je za hrvatski narod pridobil mnogih zaslug. Neumorno se je trudil, da se je prvi hrvatski katoliški shod tako sijajno izvršil, ter se je udeležil tudi drugega slovenskega katoliškega shoda. Dr. Andrija Jagatič je bil iskren prijatelj našega gospoda knezoškofa. — Svetila plemenitemu možu večna luč! Izvrševalni odbor drugega slovenskega katoliškega shoda in »Slovenske krščansko-socijalne zveze« sta bila ob njegovem pogrebu zastopana.

Nova fara. Ekspozitura v Rbnem, okraj radovljiški, je postala samostojna fara. Minister za bogoslužje in nauk je dal državno dovoljenje.

Prva dva salezijanska novomašnika-rojaka, ki častno pričneta vrsto slovenskih salezijanskih mašnikov. Č. g. Frančišek Povše bode pel svojo prvo novo mašo v svojem rojstnem kraju v Mokronogu na Dolenjskem, dne 9. junija t. l.; č. g. Janez M. Zamjen, doma iz Mengša, pa je vsled želje njegovih višjih imel svojo prvo novo mašo na tem 2. junija, slovesno pa 3. junija t. l. v salezijanski cerkvi v Penango pri mestu Aleksandrija ne daleč o Turina na Laškem. Radostno čestitamo č. g. novomašnikoma in starišem njunim.

V apnenici zasulo in zadušilo je dne 31. majnika ob 11. uri na Behinjski Beli 34-letnega posestnika Janeza Kunčiča. Ob času nesreče bila sta dva delavca in ena delavka v apnenici, iz katere je bilo malone že vse apno izpraznjeno. Ko se je začel nad njimi obod, narejen iz prsti, podirati, zbežala sta dva srečno na prosto. J. Kunčič ni mogel več najti izhoda. — Vaščani so takoj prihiteli na pomoč. A preteklo je nad četrt ure, preden so prikopali do ponesrečenega. Kakor hitro so oprostili glavo, podelil mu je navzočni župnik pogojno sv. poslednje olje.

Z zgradbo škofovih zavodov v Št. Vidu so pričeli dne 21. maja. Med slovesnim zvonjenjem in streljanjem se je v prisotnosti domače duhovščine, obč. zastopnikov, stavbenega vodstva in nebrojno občinstva izvršil prvi ubod. G. župnik Malovh je imel tem po vodom primeren nagovor.

Novo zastavo si je omislila Marijina družba na Colu. Dne 19. t. m. jo je ob udeležbi Marijinih družb iz Vipave, Planine in Črnega Vrha slovesno blagoslovil g. kanonik dr. A. Karlin iz Ljubljane.

Kreditna in gospodarska zadruga se je osnovala pri shodu, ki ga je sklicalo katol. pol. društvo za Dolenjsko na Toplicah pri Novem mestu.

Najnovejši možnarji za streljanje proti toči. — G. Ivan Rebek v Celji je izumil možnar, ki presega

vse dosedanje po konstrukciji in vrlini. Z novim možnarjem lahko strelja brez vsake nevarščine kakor s puško, vkljub temu pa je pok močnejši nego pri sedanjih možnarjih. G. Rebek je tudi že vložil prošnjo za patent; sprejema in izvršuje vsa naročila že sedaj.

Krščanski socijalci na Šmarno goro! Odbor »Slov. kršč. soc. zveze« priredi izlet na Šmarno goro, ki bode 16. junija, in h kateremu se va bijo vsa bratska društva v Ljubljani in okolici ter vsi somišljeniki in vse somišljenice s svojimi rodovinami. Ob 10. uri dopolne dne 16. junija bode na Šmarni gori sveta maša s cerkvenim govorom gosp. dr. Kreka, nato litanije, potem se pa prične ob 1 uri popoldne na planinci ljudska veselica z raznimi zabavami. Preskrbljeno bode dobro za zabavo starih in mladih izletnikov, pa tudi za zabavo njihovih otrok.

Brod čez Ljubljano pri Bevkah. Posestnik Jan. Keržmanec je dobil dovoljenje, da sme v Bevkah pri Vrhniki prevažati ljudi čez Ljubljano proti voznini štiri vin za osebo.

Samomor. Dne 10. maja se je neki Jan. Štolfa iz Volčigrada pri Komnu na Krasu vrzel pod brzovlak pri nabrežinski postaji. Strojvodja ga je prepozno zapazil in vlak se je šele vstavil, ko je že mož bil spodaj. Stroj mu je odrezal glavo, eno roko in obe nogi. Na klobuku je bil prilepljen listek in na listku je bilo zapisano: Janez Štolfa se rad povozi. — Volčigrad.

Tomišelj pri Ljubljani postane samostojna župnija. Takó se izpolni vroča želja občin Tomišelj in Verblene. Vse se veseli, da vendar enkrat pride do tega, samo par čudakov hoče imeti svojo voljo. Kako je že rigal tisti osel, ki ni hotel v Noetovo barko in je moral potem za njo plavati? Kričal je: »Če nečem, pa nečem!«

Iz Davče se nam piše, da so dné 21. maja vozili veliki oltar naše ljube Gospé presv. Srca, umetno izdelan iz marmorja. Vozilo ga je s kolodvora škofje-loškega 35 konj na 22 vozeh do Zaliloga, odtod naprej v Davčo pa 100 volov. Take vožnje selška dolina še ni videla!

Od sv. Barbare v Slov. Goricah se nam piše, da so na Filipovo nedeljo dne 5. maja šentlenartski dekan Jožef Jurčič blagoslovili dva nova oltarja; prvi je dar pokojnega župnika Blaža Trunka, drugi pa zakonec sosednje šentpeterske župnije Franca in Katarine Fras. Bog jim tisočkrat povrni!

Redka starost. Stoletnico svojega rojstva praznuje 24. t. m. na Bregu pri Konjicah gospa Marija Klinč. — Na Bledu pa živé štirje bratje, katerih eden je star 76 let, drugi 82, tretji 85, četrtri 90 let. Vsi štirje so še krepki.

Požari. Dne 20. majnika je bil v Gorenji vasi v poljanski dolini na Gorenjskem velikanski požar. Vnelo se je v Horvatovem hlevu in v teku dobre ure je bila vsa Gorenja vas v ognju. Vsi zbegani ljudje in ker jih je bilo veliko z doma, niso mogli nič drugega rešiti, kot golo življenje. Vse zgo-rele živine je okrog 25. Zgorelo je 30 hiš in 15 go-spodarskih poslopij. Škoda je cenjena na 120.000 K, zavarovalnina pa znaša samo 35.000 K. Na pomoč so prihitele požarne brambe iz Poljan, Škofje Loke, Stare Loke in Žirov. Trudapolnemu naporu vseh ga-silnih društev, orožništva in drugih ljudi se je po-srečilo ogenj omejiti. Zato pristrčna zahvala vsem tistim, ki so prihitele na pomoč! Ponesrečenci se priporočajo dobrosrčnim ljudem v podporo! Dosedaj je presv. cesar daroval 2000 K, kranjski dež. odbor 3000 K, vlada 10.000 K. „Slovenec“ jako pridno nabira darove, dež. predsedništvo pa je izdalo po-seben poziv za nabiranje darov. — Dne 30. maja je Za Drago, župnije Križe pri Jetičarju pogorela hiša, isti dan je v Hotemahh šenčurške žup-nije treščilo in je pogorela ena hiša in tudi nekaj živine. — Dne 23. maja je začelo goreti v Lešah pri posestniku Švabu, pa se je posrečilo ogni zadu-šiti. — V Dobrunji pod Ljubljano je zadnji čas kar petkrat zapored začelo goreti; prve štirikrat se je posrečilo pogasiti, petič pa je posest-nikom Jernejcu, Lenartu in Viščeku pogorelo skupaj osem poslopij. — Dne 24. maja okoli poldne je za-čelo goreti pri Matiju Duhu, posestniku v Cirji pri Raki. Zgorelo je poslopje.

„Zaročenca“, sloveči, v krščanskem duhu pisani in v skoraj vse izobražene jezike prestavljeni itali-janski roman pesnika Aleks. Manzoni, katerega je prinašal „Slovenec“ v podlistku, je izšel v posebni knjigi. Povest to priporočamo zlasti nekoliko bolj izobraženim bralcem. Knjiga broširana stane v „Ka-toliški Bukvarni“ v Ljubljani 2 kroni, po pošti 20 h več

Drobtinice, 31. letnik, so se ravnokar jele razpošiljati. Založila jih je, kakor zadnja leta vedno „Katoliška družba“ v Ljubljani. Mej drugimi sestavki opisuje v letošnjem letniku rimski romar Serafin vse, kar so naši slovenski romarji na potu v Rim in nazaj znamenitega videli in doživeli. Zato smo prepričani, da bode marsikdo, ki se je lani udeležil rimskega romanja, segel po „Drobtinica“, da si zopet oživi v spominu prelepe dneve, ki jih je lani o tem času doživel. Prinašajo pa „Drobtinice“ mimo raznih pesmic in poučnih člankov o svetem letu, o Slomšku, životopisa dveh znamenitih — za „Katoliško družbo“ prav posebno zaslužnih mož: prošta dr. Jarca in kanonika dr. Lampeta. Člani „Katoliške družbe“ dobé knjigo seveda zastonj kot društveni dar. Vendar

prosimo, naj bi se tisti, ki bi je ne dobili na dom, potrudili zanjo v Katoliški dom (Turjaški trg št. 1 v Ljubljani). Ker novi hišnik še ne pozna vseh društvenikov, bi se utegnilo primeriti, da bi enega ali drugega prezrl. Vsem drugim Slovencem pa zlasti lanskim rimskim romarjem, toplo priporočamo knjižico. Dobi se v Katoliškem domu pri hišniku ali pa v Katoliški Bukvarni. Mehko vezan izvod stane 1 krono, broširana pa 90 vin. Slovenci, sezite hitro pa tej knjigi!

Dopisi.

Ribniški novičar. Prehitro sem zadnjič obljubil, da pridem vsake kvatre na okoli pobirat novice; zdaj me pa daje. Na spomlad toliko dela, pa moram na pot, toda ni drugače, obljuba dolg dela. Skrbi me tudi v tem času kaj dobiti, ko je vse na polju, vsaj berači se ne hvalijo s poletno biro; po zimi je bilo hentano pripravno, v hišo sem stopil pa sem pol vasi zbrane dobil, k peči sem sedel, grel se in po-slušal. Najbolje bode, da si izberem nedelje in praz-nike za to opravilo in ravno prav, da se jih je zdaj toliko skupaj nateplo. V nedeljo 5. maja dopoldne sem stopil tje v seč, da si vrežem drenovko, potem pa vržem novičarsko torbo čez ramo in hajdi na pot. Kam pa? V Struge sem se najprej namenil, in res jo mislim že zaviti v Ribnici v „gasco“, kar se na Lovšinovem voglu ozrem še po trgu, kakor tisti popotnik, ki pride čez goro, od doma jemlje še slovo; tako tudi jaz:

Popotnik pride na vogal,
Slovo jemlje od domačih tal,
Po trgu se oko ozre
En gasilec nasproti gre.

Kaj pa imate, ga vprašam. Na veselico gasil-nega društva gremo k Sv. Gregorju, pojdi z nami! Ta pa bo, si mislim, gori jih pa dobim nekaj skupaj in kaj zvem in mesto v Struge jo vdarimo k Svetemu Gregoriju. — Precej naporna pot tje gori, toda spleča se pa, prekrasen je razgled gori na Ljubljano, na kamniške planine in karavanke, kar se ti pa je žeje nabralo spotoma v grlu, to ti pa blagodejno odplavi izborna dolenjska kapljica, kakoršne ne daje nobena pipa v celi ribniški dolini. Pridemo na vrh in zagle-damo vse polno čepic, gasilci pa so brusili čevlje po pesku. „Na pomoč“ nam zaori nasproti, jaz sem si pa mislil, saj smo vam prišli na pomoč — pit. Pa ni bila mala reč ta veselica, sam Višnikar z vso ribniško liberalno gardo jo je prišel povzdigovat. Tam v bližini nekega svinjaka se je vtaboril in res ne vem, ali je hotel s tem slemenskim kmetom po-kazati, kako je pri rokah, če bi bilo treba kmetu kaj pomagati ali pa je hotel poskusiti, kako bode jeseni, ko ga iz deželne zbornice posade pod kap.

Mojo torbo so precej oduhali. Akoravno ni bila prišita in tudi ne brez dna, so jo vendar precej spoznali za farovško bisago. Fant, spravi jo, sem si mislil, drugače ne zveš dosti, pa še tepen boš, in sem jo porinil pod jopič.

Zdaj pa v slavnostne prostore. Kaj hočem pripovedovati? Petje in igra po navadi, toda govor, tega sem željno čakal. Gasilska veselica, govornika dva, oba poznana, to bo navdušenje za požrtvovalno, lepo, bratoljubno, obče koristno delovanje gasilnih društev — toda — pri veselicah so priljubljena presenečenja — in tu je bilo. Govornika-brata, Apnenčarja Anton in Ivan iz Sodražice sta mnenja, da so gasilna društva le za to, da se pobijajo duhovni in povzdigujejo liberalni učitelji, da se kmetu dopove, kako so duhovni zoper njega, liberalci pa zanj. Smola je pa to, da je Sodražica preblizu Sv. Gregorija in Slemenci Apnenčarje preveč poznajo in zato pravijo: ako imaš umazano srajco ne hodi golorok. Ko so namreč slišali vnete besede Antonove za blagor kmeta, ugibali so, ali so oni obogateli od Apnenčarja, ali je Apnenčar od njih. Tudi jim je prišel na misel liberalni katekizem, katerega je Anton tako pridno razširjal in v katerem stoji, da duhovni kmetom grunte prodajajo in so se spraševali, če kateri ve za kakega duhovna, da bi koga z grunta spravil. Nobeden ni mogel nobenega pomniti. Pač pa so nekateri drugi že pogнали kmete z njihovih gruntov!

Jako nesrečen je bil tudi slavonspev liberalnemu gregorskemu učitelju. Saj vendar vsak Gregorec ve, kako učitelj sili nato, da se kmetje kaznjujejo radi šolskih zamud; župnik pa kmeta rešuje in ga je rešil, ko je bila že globa naložena in rubežen zažugana. Zdaj pa kdo razumi, da je učitelj za kmeta, župnik pa zoper njega. Apnenčarjev Ivan pravi, da je Legat cvet; no to smo že zdavnaj vedeli, da je cvet; no saj trn tudi cvete, rodi pa oparnice; Gregorci le glejte, da ne bodete kdaj Legatovih oparnic zobali in — se kisló držali.

Počedite gori po Slemenih in burja naj odnese Apnenčarjeve pleve! Naredite kakor naši Ribničanje, pometli so liberalce iz šolskega odbora, nato so pa tudi v občinskem odboru vzeli liberalcem metlo iz rok, zdaj jih bojo pa ometali tri leta in če ne bode drugače tudi enkrat pometli na cesto.

Slemenci za zdaj: Na pomoč! Kmalu pa zopet pridem čez Struge, Dobropolje, Lašče, Rob, doli po lužarski dolini skozi jazbino k vam, glejte, da vas takrat najdem v boljši družbi. Pozor! Metlo v roke!

Iz Koč pri Postojni. Dne 14. prosinca l. l. smo pri nas otvorili novo mlekarno; vsak mesec potegnemo več tisoč kron za mleko; tudi veliko dobrega sira imamo v zalogi. Ali ni to napredek? Toda mi napredujemo vsestranski: dobili smo tudi

čitalnico. In kakšno! Njen ustanovitelj: veleum J. Ž. iz Matenje vasi. Društveni prostori: od hiše do hiše. Število časnikov: 10 »Rodoljubov«. Ali ni to »faj«? Toda učeni g. Ž. — napravili ste račun brez krčmarja. Mi radi »napredujemo«, pa ne v vašem zmislu. Povemo vam v brk: mi ostanemo pri tistem prepričanju, kakršno so imeli naši vrli predniki. Sicer pa dobro vemo, kaj bi vi radi z »Rodoljubom.« Radi bi malo pot pripravljali za deželnozborske volitve — seveda v prid liberalcem. Svetujemo vam: preložite tisto rezanico, ki ste jo rabili 12. in 18. dec. 1900! Še tistikrat je Kočancem smrdela: v prihodnje jo pa nobeden povohal ne bo. Ste razumeli?

Iz Zdol pri Kozjem. Spomlad imamo pri nas mrzlo in vedno pihlja veter. V časih se pa tudi vzburkajo vetrovni valovi in silnim hrupom pridrivijo od severno-južne strani. Taki hudourni oblaki z bliskom in gromom so se letos prvič privarili nad nas dné 16. aprila ob 3. uri popoldan. Bliskalo in grmelo je tako, da je bilo joj. Toča je sula ter pobelila naša polja in vinske gorice. Škode seve zdaj ni napravila, a koristi tudi ne. Za tem je zapadel sneg, eno ped visok, ki je pa že drugi dan opoldan izginil. S potrjim srcem prosimo milega Boga, naj nas varuje šibe potresa in strašne toče. — Ozimina letina še dokaj dobro kaže, vinska trta tudi, le tu in tam je nekaj očesc zamrlo. Mnogo se je letos zrigolalo, kar je hvale vredno. Sadno drevje ni veliko cvetelo.

Govori se tudi, da bodo nove občinske volitve, pa ne vem, zakaj. Menda zato, ker se lani ni po predpisih volilo. Volilci, če bode nova volitev, na svidenje v obilnem številu! — Kozjanski fantje so junaki. To je pokazal letos zopet vojaški nabor dne 1., 2. in 3. aprila. Večinoma vse naše fante so pobrali in vtaknili v vojaško suknjo. Iz tega se spozna, da so kozjanski fantje krepki mladeniči. Ostanite vrli mladeniči tudi v cesarski službi! Zdolski.

Iz Drašič pri Metliki. Pri nas liberalci žanjejo, kar so ob državnozborskih volitvah vsejali. Največ kislega sadu so prinesle te volitve našemu liberalnemu »nazajnaprednemu« učitelju M. Njegovo obnašanje pri volivni komisiji je bilo tako »rogomentno«, da so se mu vsi smejali. Od tedaj se mu vse smeje. Je pač neumno, če se kdo v očitno nasprotje postavi z ogromno večino prebivalstva. Vsak tak naj si posledice sam pripiše. — Še nekomu družemu, liberalcu R., utegne sčasoma žal biti njegovo grdo dopisovanje v umazano cunjo »Rodoljuba.« Človek, ki živi od milosti drugih, naj predrzno ne izziva svojih dobrotnikov. Tudi dobroti ima svoje meje! Sicer so pa pametni Drašičani preko teh liberalcev že davno prešli na dnevni red! Najboljše bodo pa to pokazali pri volitvi za dež. zbor!

Iz Kovorja. Tudi v naši fari smo izvedeli o znani zad-vi, ki se je vršila v drž. zboru med poslancema dr. Šusteršičem in Šteincem. Naš učitelj je v svojem liberalnem ognju hitro nesel „Slov. Narod“ pokazat svojemu sosеду, češ sedaj je ubit dr. Šusteršič, po njem je, ustreliti se bo mora! Kmalu smo izvedeli resnico iz katoliških listov in jasno spoznali hudebne namere liberalcev, ki se jim pa niso posrečile. Ša trdneje se bomo oklepali dr. Šusteršiča, kar smo mu izrazili tudi v brzoglavnem pozdravu.

G. učitelju pa svetujemo, naj ohrani svoj liberalizem in svoje liberalne liste zase, pri nas ne bo nič opravil. Koliko zaupanja vživa, pokazali smo mu pri zadnjih državnozborskih volitvah. — Dr. Šusteršiča pa nam Bog ohrani!

Iz Zgor. Besnice pri Kranji. Letos predpustom so se vršile pri nas nove občinske volitve, in sicer za obč. odbor občine sv. Jošta dne 12. febr. t. l., zoper katero so pa naši nasprotniki Spodnje Besenčani in mala peščica volilcev od sv. Jošta pritožbo vložili na visoko c. kr. dež. vlado v Ljubljani, katera je pa rekurz ovrgla, ker ni bilo nobenega opravičenega vzroka v pritožbi, temveč same izmišljenosti in pa laži.

Nekatere hočemo tu navesti. Izjavili so v pritožbi, da I. B. pri sv. Joštu ni bil o pravem času prestavljen v volivnih imenikih iz II. v I. vol. razred, temveč čez reklamacijski čas; pa to ni bila resnica, ker je bil precej drugi teden po oklicu v I. vol. razred vpisan, in sicer takrat kakor I. Poličar iz Sp. Besnice, ker je on sam volivne liste gledal, in je priča tudi celi stari obč. odb. r. Janez Poličar iz Sp. Besnice ter njegovi somišljeniki so pred volitvijo trdili, da I. B. pri sv. Joštu mora biti izvoljen v odbor ter upili, da ta je mož ter so ga volili v III. in I. razredu, ker so s tem mislili ga preslepiti ter spraviti ga na našo nasprotno stran; ali so se hudo opekli, ker je potem z nami volil in tudi od nas bil izvoljen v odbor; ali glej jo h'navščino, potem so pa zoper njega pritožbo vložili, da je prestar ter nesposoben za odbornika. Dalje pravijo, da je bil vsakdo opsovan, kdor je prišel volivne liste gledat, kar je pa vse sama čista laž. Najbolj so pa upali ovroči volitev s tem, ker so navedli v pritožbi, da se je volitev pol ure pozneje začela, kakor je bilo pisano, in pa ker ni bilo oklicano, katero uro kaki razred začne voliti, ali tudi ti vzroki so se jim izalovili. Naposled se spravijo še na našega preč. g. župnika F. P. ter ga začno blatiti in obrekovati v 2 št. tistega umazanega „Gorenjca“. A vse je sama čista laž, ker niso storili ne enega koraka zaradi volitve; zato smo jih pa zopet izvolili v odbor, ker jih mi Zg. Besenčani zelo čislamo in spoštujemo.

Drugo volitev s no imeli pri sv. Joštu dne 24. aprila in je bil zopet za župana izvoljen J. Papler, posestnik in krčmar iz Zg. Besnice. Mi smo z izidom popolnoma zadovoljni. Kako pa posestniki „dolgi nosov“, to je njihova stvar.

S Trebelnega 21. maja 1901. Vrlemu „Domoljubu“ poročam, da smo bili na Trebelnem jako žalostni, ko nas je zapustil g. Franc Dimnik, bivši kapelan. Črez štiri in pol leta je z veliko vneemo deloval na Trebelnem. Njegova odkritosrčnost in odločnost mu je napravila tudi nekaj sovražnikov. Zlasti pri zadnjih volitvah se nekateri auroveži niso posebno spoštljivo obnašali njemu nasproti. Sedaj pač obžalujejo svoje besede, katere so takrat v pijanosti govorili, zlasti ker spoznavajo, kako dobrega in skrbnega duhovnika so žalili. Kako usmiljenega srca da je g. Dimnik, kaže ta slučaj.

V trebelski občini živi neka gluhomutasta sirota Uršula Starič, ki ni za nikakršno delo sposobna. Po postavi bi moralo tukajšno županstvo zanjo skrbeti. Pa za reveže naše županstvo nikoli nima denarjev. Ker se reve nihče usmiliti ni hotel, plačeval je g. Dimnik zanjo, da jo je nekdo vzel pod streho in ji dajal hrane. In celo sedaj, ko ne biva več med nami, je poslal meni iz Begunj potreben znesek za en mesec naprej, da ga izročim za omenjeno siroto. Ta skrb za tolikanj zapuščeno osebo je slehernega globoko ganila. Bodi tem potom izrečena blagemu gospodu iskrena zahvala!

V Gorjah pri Bledu bodo, kakor čujemo, v kratkem občinske volitve. Tu nam pride v spomin, kako so pred nedavnim časom gorjanski in blejski liberalci po svojih umazanih listih vpili, da se mora proč spraviti župana Žumra, ker je preveč katoliški. No, to nas še ne briga veliko, a bolj nas briga to, ker hočejo ti gosposki in negosposki liberalčki tudi v Gorjah spraviti občinsko gospodarstvo v liberalne roke, kot se jim to posrečilo na Bledu.

Pošteni Gorjanci pa pravijo, da to ne bo šlo. Ne bodo se dali preslepiti, da bi v odbor volili in celo za svetovalce postavili take, ki še sebi ne znajo gospodariti. Gorjanci pravijo, da ne sme biti računski pregledovalec tak, ki še svojih računov ne zna urediti. Glej, da boš svoje gospodarstvo imel v redu in je pošteno vodil in varoval, potem še-le se vtikaj v občinsko gospodarstvo in v občinske račune. Gorjanci ne marajo tudi takih odbornikov, ki gledajo le na svoj dobiček, na svojo čast in zato ližejo pête liberalcem — v cerkvi pa jih je videti prav malokrat. Proč s takimi, pravijo Gorjanci, in prav imajo. — Priobčimo naj še to, kar nam je pripovedoval Gorjanec pristne korenine:

Veste vi ljubljanski gospodje, prav veseli smo bili, ko smo dobili v roke „Slovenca“ od binkošne sobote. Ni bilo miru pred temi obrekovanji čez našega župana. Zdaj so pa zvedeli, ko jim je deželni odbor sam moral povedati, da so brez podlage vse pritožbe, s katerimi so hodili naši „veliki možje“ od Poncija do Pilata, da bi vzeli pošteno ime našemu županu — in potem hinavsko vpili: tak ne more biti župan in kmalu bi se zavpilo: glejte, kako je klerikalen župan goljufal.

Všeč nam je pa to, da smo zvedeli, kdo je za višjega med njimi. Dosedaj smo mislili, da je Maček za harambaša, ker on najbolj zavpije. Prosim Vas lepo, gospod urednik, naj pride dopis „Slovenca“ iz Gorij z dne 24. maja tudi v „Domoljuba“. Zakaj zvedo naj to vsi, da ne bodo v zmoti. Zdaj bomo pa že znali biti bolj previdni. — Pri nas v Gorjah se nič več ne moremo mirno zadržati, odkar imajo nekateri, med njimi tudi učitelj naših otrok, g. Žirovnik, tiste grde brezverske časopise, ki grdo in nesramno lažejo čez duhovne, čez škofa in čez celo katoliško cerkev. Pa še nam ponujajo te cunje. Ali so to naši „prijatelji“? Rajši, stokrat rajši ostanem starokopitni, neolikani kmet, a veren kmet, kakor pa ne vem kaj vse — umen sadjerejec in kmetovalec i. t. d. — pa brez vere, kakoršne hočejo naši „umni“ in „olikani“. Brezverskih časopisov pa mi ne maramo. Mi imamo poštenega „Domoljuba“, pa tudi drugih dobrih časopisov nam ne manjka v našem bralnem društvu. Tam nam poskrbi gospod kaplan, da ni nič ljulike vmes. In vi ne veste, kako ravno to strašno jezi naše „olikane umne“. Pa smo se smejali, ko je na občnem zboru bralnega društva Maroltov dohtar (dr. Jan) zahteval, naj ima bralno društvo časopis „Edinost“. Al mu je spodletelo, kakor zadnjič na javnem shodu Radoljškega polit. društva, ko mu je dr. Lampe bral levite, da je z vsemi svojimi tremi prijatelji kar zginil — ko smo se vsi drugi navdušeno zahvalili prestolonasledniku nadvojvodu Ferdinandu za to, da se je postavil za katoliške šole. Zakaj neki so ti ljudje takrat zbežali? „O, zdaj je pa katoliški shod, zdaj pa mi gremo“, je rekel dr. Jan. On se torej boji katoliških shodov. Da bi si to zapomnili vsi Gorjanci. Pa še nekaj. S kakšnim ognjem je ta Maroltov dohtar branil in zagovarjal nesramnega in podlega „Gorenjca“. Kar tresel se je od jeze, ko sta dr. Lampe in g. kaplan kar vsem ljudem povedala, da je tudi „Gorenjec“ ena tistih cunj, ki sramotijo katoliško cerkev. „Ni res, ni res“, je vpil — pa nič ni pomagalo, gospoda sta ostala pri svojem in dohtar je moral utihniti. „Slovenski list“ od 25. maja pa pové in pokaže, da je res. Tudi jaz želim Maroltovemu dohtarju to, kar mu želi „Slov. list“ na koncu tis-

tiga odstavka; všeč mi je tisti stavek, zato naj ga povem: Veseli nas, g. dr. Jan, da so se Vašim živcem vrnile moči v čvrstem gorenjskem zraku, želimo vam le, da bi med istotako čvrstim katoliškim gorenjskim ljudstvom tudi duša oprostila se nevrasteni in da bi nikoli več v varstvo ne jemali lista, ki v imenu liberalcev grdi katoliške svetnike.“ Poštena beseda. — Pravili ste mi tudi, da je en računski pregledovalec pisal nekaj v „Narod“. Gotovo je Maček iz Sp. Gorij. O tem ne izgubim nobene besede. Mi vsi vemo kaj je Maček bil in kaj je. Vemo tudi, da ga ne bomo več volili v občinski odbor. Liberalci pa hočejo in želijo, da bi imeli za župana Vinkota Črneto, katerega je pogladil „Slovenec“ od binkošne sobote, za prvega svetovalca pa seveda Mačka — in Maroltov dohtar naj bi bil menda tajnik. To želé blejski in gorjanski liberalci, mi pa mislimo in bomo tudi volili drugače, to naj si zapomnijo vsi dohtarji in vsi Mački in vsi Mežnarji.

Mi tem besedam ne pridenemo drugega, kot dopis iz Gorij v „Slovenca“ z dne 25. maja, ki se glasi tako le:

Iz Gorij pri Bledu. 24. maja. Pri nas je bilo lepo mirno in sloga je vladala med nami, dokler se niso začeli širokoustiti in repenčiti nekateri liberalci, katerim so duhovitosti liberalnih listov zlezle v glavo. Ti so hoteli na vsak način vreči našega občespoštovanega gospoda župana Jakoba Žumra. Začelo se je proti njemu obrekovanje take vrste, kot so ga ravno samo liberalci zmožni. V „Narodu“, „Rodoljuba“ in „Gorenjcu“ so ga napadali, pisali, da je v občinski blagajni nered, in prav po liberalno so hoteli še celo dokazati poneverjenje in Bog vé kaj še vse. Iz Ljubljane je prišel zato od deželnega odbora dr. Zbašnik, ki je natančno pregledal račune in jih našel v redu. To je grozovito razkačilo liberalce in dr. Zbašnik se je pri tej priliki mogel prepričati, koliko vere gre liberalcem. Najhujši nasprotnik županov je Vinko Černe v Gorjah. Ta je tudi izstopil iz občinskega sveta, in nato je dobil pismo od okrajnega glavarstva, katero tu priobčujemo:

»Št. 5330. N. pr. g. Vinko Černe v Zg. Gorjah. O Vašem in sodrugov naznanilu o izstopu iz občinskega odbora Gorjanskega, kateri izstop se sicer županstvu še naznanil ni, okrajno glavarstvo uvažuje okolščine, da je deželni odbor z dopisom z dne 25. apr. 1901, št. 4959, izjavil, da so vse zadnji časi zoper župana Jakoba Žumra podane pritožbe popolnoma neutemeljene in da ni rešiti županstvu sedaj nikakih agend, ki potrebujejo pretresovanja v občinskem odboru, ničesar ne ukrene gledé na to, da se bode v

kratkem vršila volitev novega občinskega odbora, v kar so volilni listi vže od 21. aprila sem v smislu § 17. občinskega reda na upogled razpoloženi. Radovljica, dne 17. maja 1901. — Za c. kr. okrajnega glavarja: Schittnig sr.“

To pismo bo pač Vinko Černeta pohladilo, kakor zasluži, za g. Jakoba Zumra, ki je za svoj dolgotletni trud v korist gorjanske občine moral sedaj prenašati toliko neutemeljenih očitanih, je pa zaslužno zadoščenje.

Liberalci z Bleda sem se pač zelo trudijo, da bi zasejali liberalno umazanost v našo občino, pa se zdi, da ne bodo dosegli nobenega uspeha. Pošteni ljudje liberalizma ne marajo.

Narodno gospodarstvo.

Vrtni koledar.

Junij.

Drevje. Cepi se še za lubad na živo oko. Cepljenim se preveza preveže. Presajenim drevesom zalivaj. Boj z ušmi. Penciraj. Prevezuj. Plevi in rahljaj.

Trto škropi drugič z modro galico. Žvepljaj vsaj osem dni pred cvetjem. Zatiraj kiseljaka. Trto privezuj in razpeljaj. Cepi se na zeleno v lepih solnčnih dneh. Zapernice odščipavaj nad prvim peresom. Odstrani vse mladike, ki nimajo grozdja, in jih tudi ne nameravaš za drugo leto porabiti. Med cvetjem pusti trto v miru. V trtnici se pleve in rahlja.

Na vrtu se skoro le dopolnjuje. Sadi še glavino invezno solato, peso; sejaj špinačo, portulak, radič, jesensko redkev, tudi pozni grah. Sejaj motovilček. Proti koncu meseca zimsko endivijo in ohrovt. Setev pokrij proti najhujši vročini. Do srede junija dovrši velike nasade solate za zimsko prikuho. Zalivaj marljivo ob suši, zlasti karfijolu, tudi jagodam.

Cvetlice. Odcvetele rastline, hijacinte in druge, katerih korenčke boš hranil za drugo leto, vzemi iz zemlje, prezrači v senci ter spravi. Izpraznjena mesta napolni z novimi enoletnimi cveticami, ali drugimi v lončkih pripravljenimi (fuksije, geranije, helijotrop i. t. d.). Sejaj v lončkih ali gredicah eno- in večletne cvetlice za jesensko cvetje, cinerarijo, kitajsko primulo, letne levkoje. Fuksije lepše cvetó, če jih deneš od 9. do 5. ure v senco. Presadi pomladi vzgojene cvetlice v lončke. Grmičke na prosto.

Na polju. Osiplje se krompir, koruza. Opleve se pesa, korenje. Velika košnja detelje in sena se prične.

Loterijske srečke.

Dunaj,	25. maja	21	10	83	71	67
Gradec,	25. maja	13	80	34	46	84
Ljubljana,	1. junija	55	49	62	88	74
Trst,	1. junija	11	73	3	67	35

35 Prihodnja številka „DOMOLJUBA“ izide dne 20. junija 1901 zvečer.

Tržne cene v Ljubljani.

od dne 25. maja do dne 1. junija

	K	h		K	h
Goveje meso I. v. kg.	1	28	Pšenična m. 100 kg.	26	60
„ „ II. „	1	—	Koruzna „ „	16	60
„ „ III. „	96	—	Ajdova „ „	29	80
Telečje meso „	1	20	Fitol, liter „	—	24
Prasičje „ sveže „	1	60	Grah, „ „	—	30
„ „ prek. „	1	70	Leča, „ „	—	20
Kostrunovo meso „	—	80	Kaša, „ „	—	20
Maslo „ „	2	40	Ričet, „ „	—	—
Surovo maslo „	2	—	Pšenica „ 100 kg	16	40
Mast prašičja „	1	40	Rž „ „	14	40
Slanina sveža „	1	28	Ječmen „ „	15	—
„ „ prekajena „	1	60	Oves „ „	15	40
Salo „ „	1	30	Ajda „ „	13	—
Jajce, jedno „	—	5	Proso, belo „	16	50
Mleko, liter „	—	20	„ navadno „	14	—
Smetana liter „	—	80	Koruzna „ „	13	40
Med „ „ kg	1	20	Krompir „ „	4	—
Krompir „ „	—	5	Drva, trda, seženj	7	50
Piščanec „ „	1	20	„ mehka „	5	50
Golob „ „	—	40	Seno, 100 kg „	4	50
Raca „ „	—	—	Slama, „ „	4	40
Gos „ „	—	—	Stelja „ „	—	—

Franc Omersa

v KRANJU
prodaja dobro in po ceni

specerijsko blago, deželne pridelke, železo, izdelke iz železa in kovin, razno orodje za kmetijstvo, rokodelstvo in hišno opravo. Karbolineum, firneže, lake, oljate in suhe barve, Roman- in Portland-cement, okove, traverse in šine za stavbe i. t. d. Semena, trave, detelje, domače, najfinejše lucerne, pese i. t. d.

Najfinejše mazilo za kola, stroje in usnje.

Računski sklep za peto upravno leto 1900.

Ljudska posojilnica, registrovana zadruga z neomejeno zavezo v Ljubljani.

Denarni promet za leto 1900.

Prejemki		Kron	vin.	Izdatki		Kron	vin.
Račun glavnih deležev: Vplačila	600	—		Račun glavnih deležev: Vrnjeni deleži	400	—	
" opravičnih deležev: Vplačila	800	—		" opravičnih deležev: Vrnjeni deleži	44	—	
" hranilnih vlog: Vloge	3,274.519	92		" hranilnih vlog: Vzdignene hranilne vloge	2,765.002	77	
" tekoči A: Vloge in vzdigneni naložen denar	6,150.028	49		" tekoči A: Vzdig. vloge in nal. denar pri raznih zavodih	6,664.810	04	
" tekoči B: Vloge	929.130	22		" tekoči B: Vzdignene vloge	120.828	46	
" posojil: Vrnena posojila	394.258	85		" posojil: Izplačana posojila	1,085.699	08	
" tekočih posojil: Vrnena posojila	309.133	55		" tekočih posojil: Izplačana posojila v tekočem računu	724.814	98	
" efektov: Prodani efekti	202.781	—		" efektov: Nakupljeni efekti	5.000	—	
" menic: Plačila	498.597	69		" menic: Eskomptovane menice	573.125	49	
" nepremičnin: Sprejemki	43.037	53		" nepremičnin: Plačila in investicijski stroški	49.635	97	
" pro diversi: Razni sprejemki	9.269	14		" pro diversi: Razna izplačila	20.165	62	
" Pristopnine: Vplačila	200	—		" pristopnine: Vrnena pristopnina	1	—	
" posojilnih obresti: Plačila	130.041	12		" obresti hranilnih vlog: Izplačane obresti	42.012	43	
" obresti tekočih posojil: Plačila	83.149	97		" posojilnih obresti: Vrnene obresti	725	60	
" tekočih obresti A: Prejete obresti od nalož. denarja	37.759	31		" obresti tekočih posojil: Vrnene obresti	1.879	80	
" efektnih obresti: Prejete obresti	17.437	25		" tekočih obresti A: Izplačane obresti	3	14	
" zamudnih obresti: Prejete zamudne obresti	1.337	91		" meničnih obresti: Povrnene obresti	550	60	
" meničnih obresti: Prejete obresti	9.571	—		" inventarja: Nakup inventarja	256	20	
" dividend: Povrnena dividenda	2	50		" davkov in pristojbin: Plačani davki in pristojbine	3.590	31	
" upravnega prispevka: Prejemki	6.378	76		" dividend: Izplačana dividenda	220	—	
Gotovina v blagajni začetkom leta 1900	27.109	62		" upravnih stroškov: Izdatki	28.495	06	
				Gotovina v blagajni koncem leta 1900	37.883	28	
	12,125.143	83			12,125.143	83	

Denarni promet:

Sprejemki	K 12,098.034-21
Izdatki	" 12,087.260-55
	K 24,185.294-76

Račun zgube in dobička.

Debet		Kron	vin.	Kron	vin.	Kredit		Kron	vin.	Kron	vin.
Račun tekočih obresti A: izplačanih		3	14			Račun posojilnih obresti				138.578	96
kapitalizovanih		1.077	25	1.080	39	" obresti tekočih posojil				80.452	06
" obresti hranilnih vlog: izplačanih		42.012	43			" tekočih obresti: prejetih		37.759	31		
kapitalizovanih		196.308	08	238.320	51	kapitalizovanih		16.651	98	54.411	29
tekočih obresti B: kapitalizovanih				5.181	25	" meničnih obresti				8.234	24
efektov: kurzna razlika				3.016	30	" efektnih obresti				11.296	23
inventarja: 10% odpisa				676	42	" zamudnih obresti				1.337	91
davkov in pristojbin				3.590	31	" upravnega prispevka				6.378	76
upravnih stroškov				28.495	06	" pristopnine				199	—
" balance: čisti dobiček				20.555	12	" nepremičnin				26	91
				300.915	36					300.915	36

Račun bilance z dné 31. decembra 1900.

Debet		Kron	vin.	Kron	vin.	Kredit		Kron	vin.	Kron	vin.
Račun posojila: na vknjižbo		1.920.020	19			Račun glavnih deležev				4.200	—
na poroštvo in zastavo		805.014	03	2.725.034	22	" opravičnih deležev				4.396	—
tekočih posojil				1.847.160	11	" hran. vlog: stanje K 5,152.060-95					
tekoči A: naložen denar, stanje		1.090.935	86			kapit. obresti " 196.308-08		5,348.369	03		
kapitalizovane obresti		16.651	98	1,107.587	84	tekoči A: stanje K 3.288-57					
menic				135.124	16	kapit. obresti " 1.077-25		4.365	82		
efektov				153.029	50	tekoči B: stanje K 808.301-76					
nepremičnin				193.208	25	kapit. obresti " 5.181-25		813.483	01	6,166.217	86
pro diversi				12.351	72	posojilnih obresti: predplačane					
inventarja				6.087	78	obresti od pos. na vknjižbo		7.298	58		
posojilnih obresti: zaostale ob-						predplačane obresti od posojil					
resti od posojil na vknjižbo		18.358	08			proti poroštvo in zastavo		4.112	76	11.411	34
zaostale obresti od posojil proti		4.948	98	23.307	06	obresti tekočih posojil				2.501	67
poroštvo in zastavo				496	60	meničnih obresti				1.406	08
obresti tekočih posojil				346	20	dividend				42	50
efektnih obresti				37.883	28	rezervnega zaklada		3.502	00 1/2		
blagajne						razpoložnega zaklada		13.720	10 1/4		
						posebne rezerve za zgube		13.664	04 1/4	30.886	15
						zgube in dobička				20.555	12
				6,241.616	72					6,241.616	72

V Ljubljani, dné 29. aprila 1901.

Za načelstvo: **Dr. Ivan Šusteršič** l. r., načelnik.

slp Šiška l. r. **Anton Belec** l. r. **Josip Jarc** l. r. **Frančišek Leskovic** l. r. **Dr. Andrej Karlin** l. r. **Karol Kauschegg** l. r. **Matija Kolar** l. r.
Ivan Krežar l. r. **Dr. Viljem Schweitzer** l. r. **Gregor Šlibar** l. r. **Dr. Aleš Ušeničnik** l. r.

Za nadzorstvo: **Alfonz Levičnik** l. r. **Dr. Josip Deževic** l. r. **Ivan Dogan** l. r. **Karol Pollak** l. r. **Alojzij Stroj** l. r.

Letna poročila se dobé, dokler jih je še kaj v zalogi, v posojilničnih prostorih na Kongresnem trgu št. 2. brezplačno.